

מועד אב תש"פ

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

י"ג אב תש"פ

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון - 7 שאלות.
- יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה. חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - בקיאות - 3 שאלות.
- יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ. חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ג' - יישום - 3 שאלות.
- יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה. חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

הלכות ערלה

- האם הכלל שכל המיקל בארץ ישראל הלכה כמותו בחו"ל תקף גם לגבי ערלה ונטע רבעי אף במקרים שלא הוזכרה קולא זאת בגמרא. הוכח?
- אדם שאמור לעבור טיפול רפואי וחושש שמא כשיגיע זמן פדיון הנטע רבעי הוא לא יהיה בקו הבריאות, האם יכול להקדים את הפדיון נטע רבעי בעוד הפירות מחוברים?

הלכות חלה

- את מצות המכונה נוהגים המפעלים ללוש עם מעט מים, כך שבעת הלישה נראה המערבל כערימה של פתיתי בצק שאינן מחוברים אלו לאלו, אולם לאחר מכן בעת שהבצק נכנס למכונה שיוצרת את צורת המצה נעשה הבצק דבוק.
א. כיצד ינהג המשגיח לכתחילה עם הפרשת חלה?
ב. מה הדין אם שכח המשגיח להפריש חלה ונזכר רק לאחר שנארזו המצות בחבילות של שלוש מצות כל אחת, או באריזות של חמש קילו כל אחת?

עמוד 1 מתוך 3

4. מאפייה שאפתה כמות גדולה של אוזני המן במילוי תמרים ולאחר האפייה התברר ששכחו להפריש חלה מאותה העיסה.
א. בשעת הלישה היה כשיעור חלה האם ניתן להפריש חלה באמצעות אחד מאוזני המן האפויים בכדי לפטור בהם את כל יתר המאפים והאם זה לכתחילה?
ב. כיצד ינהגו עם הפרשת חלה כשבשעת לישת הבצק לא היה כשיעור חלה בכל בצק, אולם המאפייה אורזת את האוזני המן בחבילות של חמש ק"ג?

הלכות תרומות ומעשרות

5. חקלאי שהרחיב את שדותיו על ידי שקנה את השדות הסמוכים לגבולו אך דא עקא שחלק מהשדות שהוא רכש היו בבעלות הגוי וחלק מהשדות היו בבעלות יהודי.
א. האם יכול לפטור במעשר אחד את כל פירות השדות יחד?
ב. והאם יש הבדל אם בעת הרכישה היו הפירות כבר תלושים או ארוזים בארגזים?
6. אדם שנכנס לחנות ירקות והפריש תרומות ומעשרות בלא ידיעת ורשות הבעלים או המשגיח אולם כשהגיע בעל הבית לחנות תגובתו הייתה "כלך אצל יפות",
א. האם ההפרשה חלה?
ב. האם הדין כנ"ל גם באופן שזה שהפריש היה שותף עם הבעלים בפירות?
ג. כיצד ננהג עם כל אחד מהשותפים הפריש בלי תאום עם חברו השותף?
7. כיצד יש לנהוג עם הפרשת תרומות ומעשרות במידה והתערבו לאדם פירות באופנים שלהלן:
א. התערבו פירות שנה ראשונה עם פירות שנה שניה?
ב. התערבו פירות שנה שלישית עם פירות שנפדו בנטע רבעי?
ג. התערבו התרומות ומעשרות עצמם עם הפירות שהוא הפריש מהם ותיקן?

חלק ב' – בקיאות

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות
יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.

8. האם מפרישים חלה בברכה מעיסה שנילושה במי פירות? והאם מותר ללוש פת כזאת לכתחילה?
9. האם מותר לנטוע שקד או ענף של שקד שהם של ערלה? האם מותר ליהנות מהפירות שלהם?
10. מה דינו של המפריש תרומה במחשבה, ומניין? ומה הדין אם לאחר שהפריש במחשבה את התרומה טעה ואמר הרי זה מעשר?

עמוד 2 מתוך 3

חלק ג' – יישום

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

11. עץ התמר מפתח בחלקו התחתון של הגזע חוטרים שלימים יהפכו לשתיל הדקל של הדור הבא, חוטרים אלו נחלקים לשני סוגים האחד חוטרי אוויר הגדלים על גזע העץ, והשני חוטרי קרקע הגדלים על הקרקע בסמוך לעץ, החוטר מתמלא אט אט בחלקו התחתון בסבך שעיר שממנו נעשים השורשים, לאחר תקופה של כשלוש ארבע שנים מלבישים על בסיס הנצר והשורשים שק פוליאאתילן, ולאחר מכן ממלאים את השק בנסורת ובשבבי עץ רטובים, וקושרים. החוטרים משתרשים בנסורת שבשק ולאחר תקופה מפרידים את החוטרים המושרשים ונוטעים.

א. האם צריך למנות לחוטר שנות ערלה מחדש בעודו מחובר לעץ, מכיוון ששורשיו עכשוויים הם אותם שורשים שהתפתחו בתוך השק?

ב. כיצד מונין שנות ערלה לאחר שתלשו את החוטר עם שק הרבייה?

ג. כיצד ננהג לאחר הנטיעה החדשה בקרקע עם אותם תמרים שהיו על העץ מלפני כן?

12. מפעל המתמחה בייצור פסטה, אטריות ולזניה בסגנון איטלקי, כאשר ייחודו של המפעל בכך שהוא משווק את מוצריו כשהם טריים ולחים ושומרים בקירור, מחמת שהמוצרים עברו פסטור (סוג של בישול באדים באמצעות קיטור חם)

א. כיצד ינהג עם הפרשת חלה של הבצק המיועד לייצור האטריות? (את האטריות רגילים לאכול רק לאחר בישול)

ב. כיצד ינהג עם הפרשת החלה של הבצק המיועד ללזניה? (את הלזניה רגילים לאפות בתנור)

ג. כיצד ינהג עם הפרשת החלה של הפסטות שיש כאלה שיבשלו אותם ויש כאלה שיאפו אותם?

13. איש תחזוקה המתחזק ווילה, ובחצר הווילה יש עצי פרי וכן נמצא מטע פירות. עבודתו של האיש אינה מוגדרת כ"כ, ופעמים שעוסק גם בגידור או בהדברה או בסידור הערוגות שתחת העצים או בקטיפי הפירות. האם מותר לו לאכול מפירות המטע או החצר בלי לעשר? פרט!

עמוד 3 מתוך 3